

дошкільної освіти орієнтація на основні принципи поліхудожнього підходу.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання. – 2012. – № 7. – С. 4-19.
2. Ликова І.О. Програма художнього виховання, навчання й розвитку дітей 2-6 років «Кольорові долоньки» / І.О. Ликова. – Х. : Веста : Видавництво «Ранок», 2007. – 128 с.
3. Масол Л. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій / Л. Масол // Мистецтво та освіта. – 2001. – № 1. – С. 2–5.
4. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості» / Р.М. Борщ, Д.В. Самойлик. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 72 с.

Олійник О.М.

викладач кафедри,

Кам'янець-Подільський національний університет

імені Івана Огієнка

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ІГОР

Формування творчо активної особистості, що здатна ефективно і нестандартно вирішувати життєві проблеми закладається в дитинстві і є умовою подальшого розвитку людини, її успішної творчої діяльності. Сьогодні триває постійний пошук шляхів творчого зростання дітей з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей та можливостей. Саме тому пріоритетним напрямком сучасної освіти є вивчення та дослідження поняття «творчість», педагогічна підтримка та розвиток дитячої творчості.

Проблема розвитку творчості і творчих здібностей дітей хвилювала в різні часи не тільки відомих педагогів, але й дослідників, мислителів, філософів, науковців. Якщо говорити про творчість дитини, слід наголосити, що діти найчастіше не створюють щось зовсім нове, але створення, відкриття суб'єктивно нового для дитини вже є проявом творчості. Творчість є одним із засобів підвищення

емоційного тону особистості, закріплення комплексу емоційно-вольової регуляції, а головне – актуалізації позитивної гами переживань, яка супроводжує ефективну працю, переживання радості від зробленого, досягнутого, почуття впевненості у своїх силах, у своєму творчому потенціалі й творчих здібностях.

Питання розвитку творчої особистості досліджували вітчизняні психологи: Д. Богоявленська, І. Карабаєва, О. Кульчицька, О. Кочерга, О. Леонтев, Н. Лейтес, Г. Чистякова, О. Музика, В. Юркевич, Е. Щєбланова. Суттєвими є висловлювання відомих психологів С. Рубінштейна, Б. Ананьєва, Г. Костюка, К. Платонова щодо зв'язку здібностей з діяльністю та розвитком особистості [2, с. 43; 4, с. 109].

Педагогічна наука й освітянська практика довели, що театралізована діяльність – це один з ефективних засобів соціалізації дошкільника у процесі осмислення ним морального підтексту літературного твору, участі у грі, що створює сприятливі умови для природнього розвитку. Театралізована діяльність дозволяє стимулювати вихованців дошкільного віку до образного сприйняття навколишнього світу (людей, культурних цінностей, традицій, природи); за допомогою уміло організованої театральної-ігрової діяльності діти вчаться поважати думку інших людей, фантазувати, уявляти, спілкуватися з оточуючими.

Коллективна театралізована діяльність спрямована на цілісний розвиток особистості дитини, її розкріпачення, самостійну творчість, розвиток провідних психічних процесів; сприяє самопізнанню і самовираженню особистості; посилює адаптаційні здібності, коригує комунікативні якості, допомагає усвідомленню почуття задоволення, радості, успішності [3, с. 12].

Мета та завдання статті полягають у визначенні положень, що розкривають роль театральної ігрової діяльності у гармонійному розвитку дошкільника, дослідженні педагогічних засобів театрального мистецтва, які ефективно впливають на дитячу особистість.

З огляду на питання розвитку творчості засобами театрального мистецтва вважаємо за необхідне зазначити принцип інтеграції різних видів мистецтва в процесі формування активної дитини. Інтеграція видів мистецтва: художньої літератури і живопису, театрального мистецтва та кінематографії, народного мистецтва та мультиплікації, сприяє розширенню простору, дозволяє домогтися творчого осмислення змісту театралізованої діяльності,

встановлення асоціативних зв'язків в реалізації ігрового задуму, неординарного вираження відчуттів та емоцій. Методи і прийоми формування основ театральної-естетичної культури можна розділити на три групи.

Перша група методів орієнтована на те, щоб дитина засвоїла інтонаційний словник театрального мистецтва і способи вираження різних емоцій (веселість, ніжність, строгість, здивування, смуток, спокій, хвилювання, тривога, загадковість тощо). Виокремлена група передбачає:

— *стимулювання різноманітних етичних і естетичних відчуттів, прояв співпереживання* (створення ігрових ситуацій, наочності, стимулювання поясненнями, бесідами, порівнянням і контрастним зіставленням матеріалів);

— *переконання засобами мистецтва в процесі формування естетичного сприйняття, естетичних емоцій і відчуттів* (прийоми художнього виконання казок, емоційно насиченого аналізу творів і продуктів дитячої творчості, уподібнення характеру літературного образу).

Друга група методів орієнтує на оволодіння мовою театрального мистецтва, сприйняття виразних засобів (колір, композиція, музичний супровід, епітети), на встановлення взаємозв'язку між змістом твору і засобами виразності. Вирішуючи завдання другої групи методів слід використовувати:

— *бесіди і розповіді за змістом художнього твору*, що включають проблемні, пошукові завдання, співвідношення власних переживань і емоцій зі змістом твору, використання метафор, порівнянь;

— *моделювання засобів виразності театрального мистецтва* за допомогою імпровізаційних ігор;

Третя група методів, направлена на розвиток художньо-мистецької особистості дитини та передбачає:

— *вправи репродуктивного і творчого характеру*, що припускають варіативність у виконанні дій, відтворенні образу, здатність здійснювати дії в пошукових і проблемних ситуаціях;

— *етюди по розвитку творчої уяви*, що включають серію творчих завдань;

— *«перевтілення»*, що включають прийоми входження в ситуацію рольової взаємодії, занурення в уявний простір дитини (образно-драматургічні, вокальні, ритмопластичні імпровізації).

Керівництво театральньо-ігровою діяльністю, поєднання методів і прийомів, одночасна дія на зорові, слухові, тактильні органи сприйняття, активізація мислення та уяви забезпечує занурення дитини в світ мистецтва та спонукає до плавного переходу від сприйняття до співпереживання, від співпереживання до уяви, від уяви до творчості [1, с. 69].

Шляхи формування театральної інтерпретації, акторської імпровізації та розвитку творчих здібностей дітей:

1. створення в грі відповідного настрою, перебуваючи в якому діти здатні повірити в уявні обставини для втілення ігрових образів;
2. застосування творчих завдань та ігор, проблемних ситуацій;
3. встановлення взаємин у створенні ігрового образу, оволодіння способами сумісних дій і способами композиційного розвитку [5, с. 34].

Здійснюючи розвиток творчих здібностей дітей засобами театрального мистецтва педагог ставить перед собою наступні завдання: задовольняти цікавість дитини; розвивати природні задатки, активізувати дитячу творчість. Підтримувати прагнення самостійно шукати засоби виразності для створення образу персонажу за допомогою рухів, міміки, жестів, інтонації.

Таким чином, психолого-педагогічний аналіз проблеми підтримки індивідуальних особливостей, творчого розвитку дітей доводить, що театральньо-ігрова діяльність може виступати як один з універсальних способів сприяння активізації творчості за умови компетентного використання педагогом методів і прийомів формування основ театральньо-естетичної культури, врахування індивідуального фонду бажань та можливостей дитини, створення варіативного, трансформаційного середовища для самостійної та організованої діяльності дітей.

Список використаних джерел:

1. Артемова Л.В. Театр і гра / Л.В. Артемова. – К., 2002. – 291 с.
2. Белова Е.С. Одаренность малыша: раскрыть, понять, поддержать. – М.: Флинта, 2004.
3. Березіна О.М. «Грайлик» Програма з організації театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі / О.М. Березіна, О.З. Гніровська, Т.А. Линник. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 56 с.
4. Карабаєва І. Інтелектуально обдаровані дошкільнята: підтримка та супровід. – К.: Шк.світ, 2011. – 128 с.
5. Кочерга О. Психофізіологія творчості дітей. – К.: Шк. Світ, 2011. – 128 с.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Артюхова А.С., Мельник О.Ю.

студенти,

Миколаївський національний університет

імені В.О. Сухомлинського

Науковий керівник: Січко І.О.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Інститут педагогічної освіти

Миколаївського національного університету

імені В.О. Сухомлинського

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Екологічна освіта у ХХІ стала необхідною складовою гармонійного екологічно безпечного розвитку. Проблема взаємодії людини і природи, а також впливу людської діяльності на довкілля стала дуже гострою і прийняла величезні масштаби. Дана криза зумовлена домінуванням антропоцентричної екологічної свідомості. Вирішення екологічного лиха є одним з найголовніших практичних завдань для нашого суспільства. Від забруднення природне оточення страждає і хворіє: погіршуються умови життя рослин, тварин і самої людини. Щоб вижити людині потрібно зберегти природу Землі. На сучасному етапі і педагоги, і батьки усвідомлюють важливість навчання школярів правил поведінки в природі, збереження всього живого на Землі. Сучасна екологічна ситуація в світі ставить перед людиною ХХІ століття важливу задачу – збереження екологічних умов життя в біосфері.

В європейському просторі нині з'явилося поняття так званого стилю інновацій при екологічному вихованні, який можна трактувати як напрям. Інноваційні технології в системі екологічного виховання молодших школярів це важлива дослідницька проблема, до вирішення якої звертаються ряд вчених різних галузей знання. Поняття «інновація» в перекладі з латинської мови означає «оновлення, нововведення або зміна» [3, с. 19].